

LBRIS

We know
books

Rodica Mariana Niculescu

SMERENIE ȘI DEMNITATE,
Forța credinței adevărate a Sfântului Nectarie

EDITURA ECVMENICĂ
2024

Cuprins

Viața Sfântului Nectarie povestită altfel,.....	5
prin ochii unui copil	
Când vrei să afli.....	9
Întâlnirea de la Mănăstirea Radu Vodă	14
În căutarea adevărului.....	22
Rădăcinile de acasă	25
Orice început e greu, copile!.....	34
Muguri de credință	41
Mugurii au dat în floare	49
Printre spini	60
Dând slavă numelui Domnului	71
Cu Maica Domnului în vis.....	78
Nikolaos - ocrotitul părintelui director	81
Director și profesor în Hristos.....	90
Gândul de retragere la mănăstire	99
Părintele Nectarie în amintirea	105
bătrânilor Eghinei	
Lucrarea răului prin clevetirile	114
și ura oamenilor	
De vorbă cu sfinții din insulă	120
Drum lin spre lumină	128
Dreptatea învinge.....	134
Părintele Nectarie nu a părăsit mănăstirea	138
Și necredincioșii ajung să creadă	142
Un nou început.....	146
Părintele Nectarie Vitalis vindecat	161

În fața nedreptăților	167
Emoția unui punct final	174
Zori de speranță	184
Bucuria împlinirii.....	190
Mulțumesc, Doamne!	190
Referințe	197

© Editura Egumenița pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
NICULESCU, RODICA MARIANA

Smerenie și demnitate / Rodica Mariana Niculescu. -
Galați : Egumenița, 2024
ISBN 978-606-550-551-3

2

Corector: Oana Raluca Pleșa

DTP: Corina Rezai

Viața Sfântului Nectarie povestită altfel, prin ochii unui copil

De fapt, aceasta este contribuția doamnei Rodica Mariana Niculescu prin frumoasa carte pe care cititorul o deschide acum: a povesti viața sfântului contemporan de la Eghina prin ochii unui copil. Și cum altfel ar putea fi mai bine spusă copiilor decât prin intermediul unui copil, un suflet inocent și deschis spre tot ceea ce este bun și curat, care poate descoperi aici figura unică a ierarhului? Astfel, prin personajul principal al cărții, copilul Dan, autoarea ne invită să pătrundem într-un univers narativ care progresiv se integrează într-un alt univers narativ, o poveste în poveste, în care lectura cărții se transformă în aventura spirituală a descoperirii vieții Sfântului Nectarie.

Cu dificultate pot fi explicate și pricepute gesturile și viața sa în lumea modernă: o lume a violenței și minciunii, a avariției și lipsei de bun simț, a orgoliului și decăderii umane, în care copiii de azi se maturizează precoce și învață toate aceste lucruri. Ceea ce este și mai nociv moral este faptul că ei percep aceste lucruri drept instrumentele reușitei în viață. A devenit dificil să explici bună cuviința, smerenia, generozitatea, bunătatea, viața morală și, mai ales, faptul că adâncirea în aceste virtuți conduce viața la sfințenie.

De fapt, noi toți, și cei maturi și creștini, trebuie să înțelegem mai profund misterul vieții acestui sfânt unic al modernității. De ce Dumnezeu l-a oferit lumii, nouă tuturor, în acest ceas al istoriei și de ce este atât de strălucit, iubitor de oameni și făcător de minuni? După cum unii observaseră deja din vremea vieții lui, există o taină în sfințenia sa: deși era un mare ascet, nu atinsese ultimele culmi ale nevoinței eremitice, precum un Sfânt Paisie Aghioritul sau Sfânt Ioan Iacob Hozevitul. De unde veneau atunci puterea și harul lui Nectarie? Tocmai din adâncirea sa în imitarea vieții de jertfă de sine a lui Hristos, a acceptării fără resentiment și judecare a celuilalt, o atitudine care cere, de fapt, o înțelegere înaltă a proniei și purtării de grijă a lui Dumnezeu. Atunci când realizezi nu numai intelectual, ci cu adevărat, în sufletul și viața ta, că Hristos a învins totul și că Dumnezeu este adevăratul stăpân al lumii, Cel care proniază fiecare secundă și fiecare detaliu al existenței, atunci tot ceea ce se întâmplă în viața unui om – cu bune și rele – sunt cunoscute de El și trebuie văzute și acceptate prin Hristos și prin morala pe care El a adus-o în lume.

Este uimitor felul în care Sfântul Nectarie nu s-a luptat cu inamicii săi, cu ce smerenie și lipsă de resentiment a primit suferințele provocate de cei ce l-au urât, înlăturarea sa din scaunul episcopal, felul în care a primit nedreptățile, calomniile și toate minciunile spuse despre el, fără a judeca, ci înțelegând și acceptând toate prin adâncirea sa în taina proniei dumnezeiești. Înțelegând că Dumnezeu dorea acest lucru și îl dorea de la el.

Precum mării ierarhi ai ortodoxiei, Sfântul Nectarie a fost nu numai un cărturar și un bun cunoscător al tradiției teologice, ci și un mistic cunoscător al realității teologice a creației. A înțeles în propria sa viață faptul că, dacă Dumnezeu a lăsat ca aceste nedreptăți să i se întâmple, atunci cu adevărat El a dorit acestea de la el, pentru că acestea fac parte dintr-o rațiune mai înaltă a lumii și a evenimentelor. Iar aceasta era sfințirea lui prin durerile sale și oferirea harismelor pentru ajutorul nostru. Dacă o simplă împotrivire și luptă pentru propria persoană i-ar fi adus probabil revenirea la un scaun episcopal, pe drept binemeritat, de vreme ce-i fusese luat pe nedrept, nedreptatea asumată prin taina proniei i-a adus sfântului harisme pe care Dumnezeu le-a oferit doar celor puțini aleși ai Săi. Dumnezeu i-a oferit mai mult har lui Nectarie deoarece el l-a înțeles mai adânc pe Hristos în scopul intrupării Sale și l-a urmat înaintând mai profund în misterul vieții și purtării hristice în lume.

Cum ar putea fi spuse aceste lucruri unui copil și chiar unui adult al zilelor noastre? De ce face Sfântul Nectarie atâtea minuni cu atâția oameni? Cum ar putea fi altfel înțeles decât începând cu viața sa? Povestită cu talent pentru comprehensiunea copiilor, cartea devine o narațiune care rapid deschide și revelează o a doua narațiune, aceea a vieții arhierului de la Eghina.

Există apoi în carte o structură arhetipală a accesului la domeniul sfințeniei și al sacrului. Bunica lui Dan merge în insula Eghinei într-o vacanță puțin diferită de una comună, anume într-un pelerinaj. Prin urmare, se angajează într-o călătorie a descoperirii, a unei aventuri spirituale departe de casă. Această dis-

tanțare față de casă nu este doar una spațială, ci și una față de spațiul comun și de viața cotidiană cu toate detaliile ei profane, cu grijile și îndeletnicirile zilnice care ascund până la uitare, în existența fiecăruia dintre noi, ceea ce este tainic și miraculos în creație. De aceea, oricare dintre noi are nevoie de o distanțare atât spațială cât și spirituală de existența cotidiană, precum cea din carte. Aici lectura introduce cititorul treptat într-un itinerariu spiritual, mai întâi într-un spațiu străin, lumea insulelor grecești, iar apoi în universul Mănăstirii din Eghina, a personajelor care l-au înconjurat pe starețul arhieru și a minunilor care au avut loc acolo.

Itinerariul progresa, prin urmare, în domeniul miraculos al manifestării lui Dumnezeu, acolo unde Hristos Se deschide și vine către cei care doresc să-L urmeze și să-L fie aproape, de fapt să trăiască în proximitatea Lui. Cititorul este condus, pe nesimțite, la sursa sau izvorul spiritual al acestei lumi a miracolului, la Sfântul Nectarie, întemeietorului acestui loc și spațiu al înaltei duhovnicii și cel care a inspirat fiecare membru al comunității monastice să părăsească lumea, să-și ofere viața lui Dumnezeu și să construiască noul locaș al sfințeniei.

Cartea doamnei Niculescu aduce acest univers spiritual și îl face să strălucească atât în viața și conștiința copilului care o va citi, cât și a tuturor celor ce vor dori să o deschidă. Să o oferim copiilor noștri cu toată încrederea și dorința ca harismele Sfântului Nectarie să pătrundă în viețile și inimile lor.

Pr. Prof. Dragoș A. Giulea
Episcopia Ortodoxă Română a Canadei

Când vrîi să afli

Dan pregătește lucrarea sa pentru ora de religie. S-a anunțat voluntar să o facă, pentru că viața Sfântului Nectarie l-a fascinat încă din povestirile bunicii.

„Unde l-ai cunoscut pe Sfântul Nectarie, bunico?”

*„La el acasă, copile. Când tu erai încă în scutece, m-a învrednicit Dumnezeu să merg cu colegele mele de la muncă într-un pelerinaj în Grecia. Nu știam prea multe despre Sfântul Nectarie. Cred că prima dată i-am auzit numele când am citit programul pelerinajului. Atunci am văzut că ajungem și într-o insulă cu nume de **neghină** în urechea mea, insula Eghina, unde urma să vizităm o mănăstire nouă, lângă una mai veche, construită de un sfânt dintre cei mai noi. Atât știam atunci, Dane!*

Înainte de a ajunge în Eghina am fost la Sfântul Ioan Rusul. Tot aproape de Atena. Ne-am dus cu autobuzul și am trecut în insulă peste un pod, parcă agățat de cer cu frânghii groase. Nu am mers mult, dar ce-mi aduc aminte este că, după ce am lăsat marea în urmă, am urcat pe drumuri de munte pe o șosea străjuită de pădure. Atunci am văzut prima dată cum piatra de pe culmi era oprită să ajungă pe șosea, prin garduri înalte din plasă de sârmă. În Prokopi am fost la mănăstire și am văzut racla Sfântului Ioan Rusul. Nici despre el nu știam prea multe, dar m-am

mirat să afle povestea vieții lui. Știi tu, Dănuțul bunii, acolo mi-a plăcut tare mult, mai ales de oamenii locului, oameni primitivi, calzi și credincioși.”

Ochii bunicii răspândeau o lumină blândă, împăcare și multă iubire. Dan știe că amintirea lui îngemănează deopotrivă iubirea ei pentru el și iubirea sa pentru acea femeie ce i-a bucurat mereu vacanțele. Un zâmbet duios înflorește pe chipul băiatului. Glasul bunicii își continuă povestea în tărâmul amintirilor.

„De la Prokopi ne-am întors la Atena și, din Pireu, portul lor, am plecat cu vaporul spre insula Eghina. Vezi tu, băiete, încă de pe mare parcă m-a cuprins așa o liniște pe care nu o mai trăisem niciodată. Ne-a prins o furtună cum n-am mai văzut. Se legăna dihania aia de vapor cum n-ai văzut. Aveam în fața ochilor când valurile parcă turbate, când cerul întunecat și străbătut de fulgere. Ne apropiam de insulă. Deodată cerul s-a înseninat și, când am coborât scara spre chei, un curcubeu cât cerul s-a deschis deasupra capetelor noastre. Ne-am urcat în autobuzul care a ieșit din pântecul vaporului, pe care nici azi nu înțeleg cum l-a putut adăposti barca aia mare, alături de o mulțime de alte mașini mari și mici. Din port am urcat iar pe un munte. Dar aici nu era ca în Evia. Păduri nu am întâlnit, ci doar pământ roșiatic și livezi de măslini și de fistic (ne-a spus ghidul că nu știam fisticul decât la pungă de hârtie sau de celofan).”

Dan nici nu mai știe de când stă în fața paginilor cărții. Mama a bătut la ușa lui să îl cheme la cină. L-a văzut cufundat în lectură și a închis ușa încet, apoi s-a întors cu o tavă cu mâncare ușoară de seară, pe care a așezat-o alături de cartea lui. L-a mângâiat cu dra-

goste pe cap și l-a lăsat să-și vadă de treabă. Nu știa ce face, dar a recunoscut cartea aceea de la mama ei și un val de căldură i-a inundat sufletul.

Băiatul ridică privirea și vede ochii mamei plini de lacrimi. Privirea aceea plină de dragoste îi amintește de ochii bunicii. O mângâie pe mâna ce încă acoperă părul lui și îi șoptește:

„Mulțumesc, mami! Am de făcut o lucrare pentru ora de religie. Iartă-mă că nu am venit la masă.”

„Fă ce ai de făcut, Dănuț. Domnul să fie cu tine.”

„Când am ajuns la mănăstire, copile...”

Bunica a tăcut, ochii i s-au umplut de lacrimi și n-a mai putut scoate niciun cuvânt minute bune. Apoi, cu glas molcom i-a povestit cum Sfântul Nectarie parcă a îmbrățișat-o cu nespuse căldură; a simțit asta acolo în biserica în care a slujit, în chilia sa din spatele capelei care adăpostea mormântul și, mai ales, lângă cavoul de marmură ce a rămas gol, dar care pare umplut de Duh Sfânt.

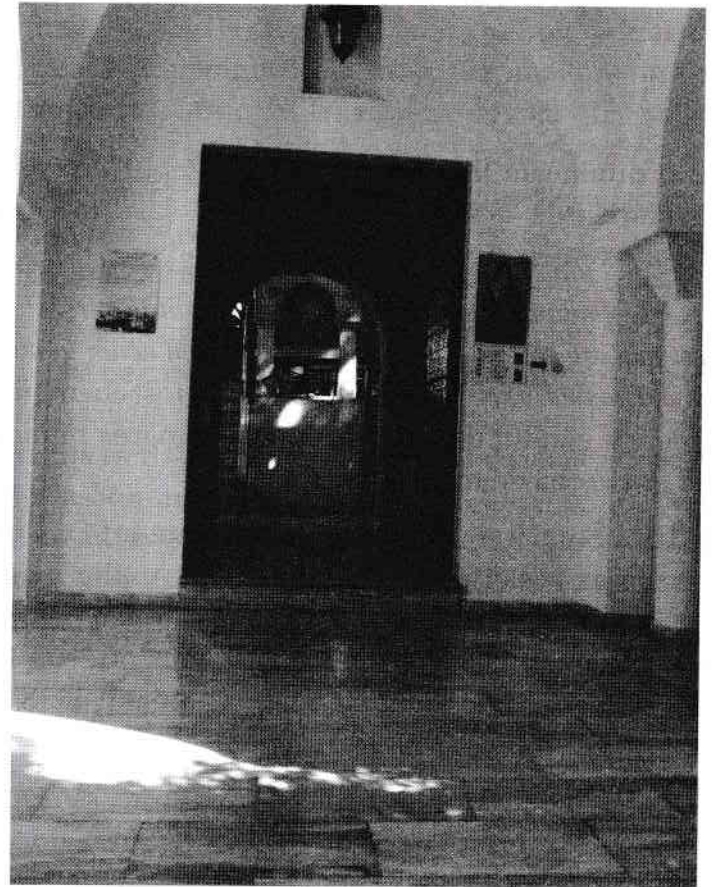
Lui Dan i-a rămas în minte povestea asta. Și azi la școală l-a numit pe Sfântul Nectarie din lista cu numele de sfinți prezentați spre alegere pentru „o lucrare ce încununează căutarea de informație și pune în valoare calitatea comunicării scrise pe un subiect dat.” Așa le-a spus domnul de religie. Amintirea chipului bunicii și a poveștilor ei au fost cele ce l-au determinat să se anunțe ca doritor.

Toată după amiaza, după ce și-a terminat temele, a căutat să afle cât mai multe. Își amintește că bunica i-a

dat, în ultima vacanță când a văzut-o în viață, un teanc de cărțicele cu chipuri de sfinți și printre ele atunci l-a descoperit și pe Sfântul Nectarie. Nu și-a găsit până acum timp să le răsfoiască. Nici pe acelea, nici folderulele cu informații scoase de pe net după ultima lor vizită la Mănăstirea Radu-Vodă din București. Doar o carte cumpărată de bunica de la mănăstire, cu chipul sfântului pe copertă i-a rămas pe noptieră spre amintirea ei permanentă. Iar după ce bunica a plecat, cine știe, poate să îi întâlnească pe sfinții care i-au ținut de urât în singurătatea ultimilor ani, durerea ascunsă adânc în sufletul lui nu l-a lăsat să mai caute cărțicelele acelea. Acum însă știe că acolo va găsi ceea ce are nevoie.

Din caseta de lemn ascunsă în dulap ca pe o comoară de mare preț din albumul copilăriei, a scos toate cărțicelele și le-a pus peste cartea de pe noptieră, cea cu coperti roșii, pe care chipul blând al Părintelui Nectarie îi spunea parcă: *vino, copile!* Sub imaginea bărbatului îmbrăcat ca un arhieru cu camilafca neagră citește *SFÂNTUL NECTARIE TAUMATURGUL*. Nu știe ce înseamnă taumaturg. Își ridică părul de pe frunte, ia calculatorul și caută pe Google. Așa află că un taumaturg este o persoană recunoscută ca făcând minuni. Da, bunica i-a povestit despre minunile sfântului Nectarie, l-a auzit și pe călugărul cu ochi albaștri întâlnit la mănăstirea Radu-Vodă cu povestea lui uimitoare, dar acum vrea să afle mai multe. Vrea să știe cât mai multe despre viața acestui sfânt.

Și va afla.¹

¹ Intrarea la mănăstirea construită de Sf. Nectarie. Fotografie originală, 2015.

Întâlnirea de la Mănăstirea Radu Vodă

E o dimineată limpede de vară. Început de vară, fără nădușeala ucigătoare ce acoperă țara tot mai aprig în vremea din urmă.

„Ce se mai împletesc căldurile cu căderea iute a frigului, de nu mai afli un' să te duci. Hai să mergem acum la doctorul ăla, mamă, că pe zăduf n-oi rezista!”, a fost chemarea mamei cu gândul de a învinge încăpățânarea bunicii când era vorba de mers la doctor.

Glasul bunicii îi sună și acum în minte lui Dan cu limpezimea acelei dimineți când, după multe insistențe, a ajuns și el cu mama și buna în capitală pentru două zile. S-au cazat la unchiul Marian undeva în Militari, mai sus de locul ăla mereu pomenit la televizor, unde stă președintele. Sau unde... e locul lui de muncă!

Ieri, bunica a fost la doctor și a venit cumva bucuroasă, dar el i-a simțit un soi de tristețe în fundul ochilor ei cu privire atât de caldă.

„Mâine nu plecăm, dragilor, până nu trecem pe la Mănăstirea Radu Vodă. Tre' să ajung la dragul meu Sfânt Nectarie!”

Chipul din icoana de la capul patului bunicii îi este atât de bine conturat în minte, încât i-a devenit și lui icoană ascunsă sub pleoape atunci când se roagă sfântului seara, așa cum l-a învățat bunica. La început s-a rugat de dragul ei; că prea fusese multă stăruință în cuvintele cu care i-a cerut asta. Apoi, treptat, a devenit obișnuință, îndeplinită cu drag, iar mai pe urmă s-a transformat în ceva ce vine ca nevoie din însuși sufletul lui. Nu se culcă fără această rugăciune. O face în fața iconiței de pe noptieră, dar imaginea icoanei din casa bunei rămâne bine adăpostită sub pleoapele strânse, parcă speriate că ar putea să iasă de acolo.

Ajung la poarta mănăstirii. Undeva în spate rămâne bolta albă pe care scrie Biserica „Bucur Ciobanul”. Deasupra, cocoșată pe niște trepte îndrăznețe, se află chiar o bisericuță ca de jucărie, în care orașul de altă dată pare că și-a lăsat lumini și umbre împletindu-se în fața altarului ce închide încăperea mică la care se ajunge chiar din prispa străjuită de stâlpi vechi de lemn.

Pe diagonală, vis-a-vis, o alee mică duce spre poarta mănăstirii Radu-Vodă. O străjuiește o cruce mare albă în dreapta intrării. Aleea de intrare se cațără cuminte printre clădiri administrative, lăsând în dreapta Pangarul din care buna i-a cumpărat atunci cartea cu chipul sfântului, cartea de pe noptieră care îi este tare de folos acum. Era la ultima vizită cu buna la mănăstire.

În seara când s-a întors acasă lăsând-o pe buna în pământul rece al cimitirului, primul său impuls a fost să ia cartea aceea în brațe și să o strângă cu putere la